

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći (SKM)

2023. godina

Prema konačnim podacima EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2023. godini iznosio je 51% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM) zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva puta iznad prosjeka EU-27, i iznosi 237% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 64% prosjeka EU-27.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 76% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 51% prosjeka EU-27. Srbija se nalazi na nivou od 49% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 41%, dok se Bosna i Hercegovina i Albanija nalaze na nivou od 36% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema standardu kupovne moći, prema konačnim podacima među zemljama članicama se kretala u rasponu od 70% prosjeka EU-27 u Bugarskoj i Mađarskoj do 136% prosjeka EU-27 u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2023. godina (EU-27=100)

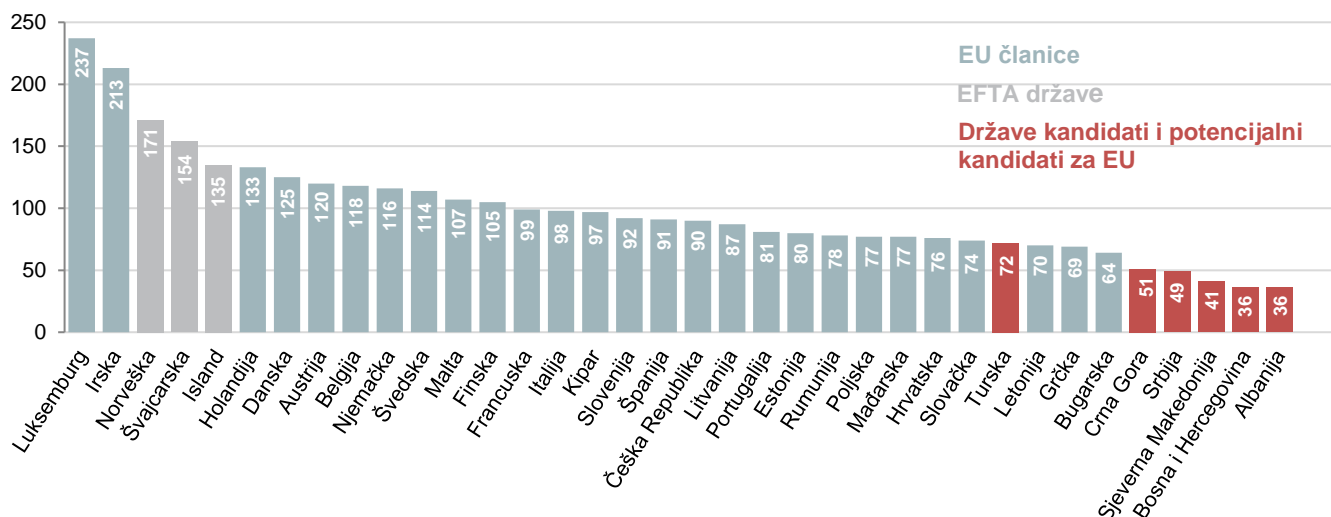

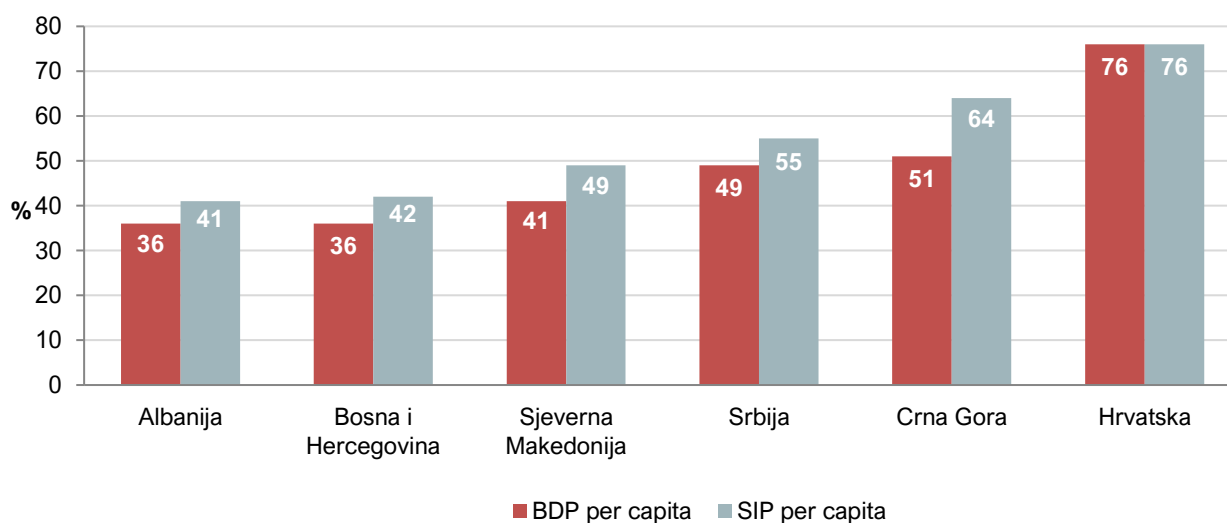
Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2022. i 2023. godinu (EU-27=100)

Država	BDP po stanovniku		SIP po stanovniku	
	2022	2023	2022	2023
EU-27¹	100	100	100	100
EA-20²	104	104	104	104
Države članice EU				
Luksemburg	252	237	135	136
Irska	238	213	94	99
Holandija	134	133	120	119
Danska	135	125	110	108
Austrija	123	120	117	114
Belgija	119	118	113	113
Njemačka	118	116	121	119
Švedska	115	114	109	106
Finska	107	105	105	105
Malta	105	107	85	90
Francuska	98	99	105	106
Italija	98	98	98	100
Kipar	98	97	97	100
Slovenija	89	92	86	85
Španija	88	91	89	91
Češka Republika	89	90	82	81
Litvanija	88	87	91	88
Portugalija	77	81	85	85
Estonija	84	80	78	75
Rumunija	74	78	83	86
Poljska	78	77	85	83
Mađarska	77	77	70	70
Hrvatska	72	76	74	76
Slovačka	71	74	77	77
Letonija	69	70	73	74
Grčka	67	69	78	80
Bugarska	62	64	69	70
Države članice EFTA				
Norveška	214	171	125	124
Švajcarska	159	154	117	116
Island	132	135	120	119
Države kandidati za članstvo u EU				
Turska	68	72	76	84
Crna Gora	49	51	61	64
Srbija	46	49	53	55
Sjeverna Makedonija	42	41	49	49
Bosna i Hercegovina	34	36	40	42
Albanija	34	36	39	41

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica² Eurozona se sastoji od onih država članica Evropske unije (EU) koje su usvojile euro kao svoju jedinstvenu valutu.

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2023. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU-27=100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema konačnim podacima EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 41% u Albaniji do 76% prosjeka EU-27 u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2023. godini prema prvoj procjeni iznosila 64% prosjeka EU-27.

Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika uglavnom je pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, dok je stvarna individualna potrošnja po glavi stanovnika alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)